

«Somerfugl» της Δέσποινας Πυρκεττή από το Θέατρο Σκάλα

Σκηνοθεσία:

Μόνικα Μελέκη

Σκηνικά/Κοστούμια:

Σόσε Εσκιτζιάν

Μουσική επιμέλεια:

Valentino Valianti

Photo & Video:

Σοφοκλής Κασκαούνιας

Βοηθός Σκηνοθέτη:

Φοίβος Γεωργιάδης

Παίζουν:

Μόνικα Μελέκη,

Άντρη Κυριαζή,

Νιόβη Σπυριδάκη,

Ειρήνη Χαρούζ,

Λουκία Μιχαήλ

Μουσουλιώτου,

Φοίβος Γεωργιάδης,

Νάγια Κυριάκου.

Πολύ λυπήθηκα, όταν κατά τη διάρκεια των δύο Σαββατοκύριακων στο τέλος Νοεμβρίου-αρχές Δεκεμβρίου μου συνέβησαν διάφορα απρόοπτα και από τα 14 νέα θεατρικά έργα Κυπρίων συγγραφέων που παρουσιάστηκαν στα πλαίσια του προγράμματος Play, της συνδιοργάνωσης του ΘΟΚ και του Κυπριακού Κέντρου του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, κατάφερα να δω μόνο ένα. Αυτό το ένα, το έργο του Αντώνη Γεωργίου «La Belotte» (σκηνοθέτης Ευριπίδης Δίκαιος, σύμβουλος επεξεργασίας Αντώνης Σολωμού), «ημιανεβασμένο» σε μορφή θεατρικού αναλογίου, φάνταζε τόσο σκηνικά βιώσιμο και άξιο για πλήρες ανέβασμα, που λυπήθηκα ακόμα πιο πολύ ότι δεν είδα τα άλλα. Το Play, εκτός από τη συμβουλευτική επεξεργασία και τη δοκιμασία του σκηνοθετημένου θεατρικού αναλογίου που πρόσφερε στους συγγραφείς, είχε και τη μορφή νυμφοπάζαρου, καθώς ο ΘΟΚ και τα άλλα θεατρικά σχήματα μπορούσαν να επιλέξουν έργα στα οποία πίστεψαν και να συνεχίσουν τη σχέση μαζί τους μέχρι τελικής υλοποίησης. Φυσικό είναι οι σκηνοθέτες και οι ηθοποιοί που πήραν μέρος στο αναλόγιο να είχαν δημιουργήσει ιδιαίτερες σχέσεις με τα κείμενα που παρουσίαζαν και να επιδίωκαν ουσιαστικότερη συνεργασία με τους συγγραφείς.

Μια πρώτη ολοκλήρωση τέτοιων αρραβώνων συνέβη στο Θέατρο Σκάλα όπου ανέβηκε το έργο της Δέσποινας Πυρκεττή «Somerfugl». Η σκηνοθέτιδα Μόνικα Μελέκη που συμμετείχε στο αναλόγιο μαζί με άλλες τρεις ηθοποιούς του Σκάλα μετέφερε το έργο στη θεατρική σκηνή της Λάρνακα. Το έργο πραγματεύεται ένα από τα πιο γόνιμα θέματα, τη σχέση μητέρων – θυγατέρων. Αυτοθυσία, συγκρούσεις, ανταγωνισμοί, τρυφερότητα, αναμετρήσεις, αλληλοεξάρτηση που διαρκεί μια ζωή... Το κείμενο πατάει κουμπιά αναγνώρισης και

οι θεατές, κυρίως οι γυναίκες, ανακαλώντας βιώματα και εμπειρίες, το καλοδέχονται. Υποψιάζομαι ότι τα ενεργοποιημένα βιώματα των θεατών περιπλέκονται με τα όσα διαδραματίζονται στη σκηνή, όπως μερικές φορές συμβαίνει με τα λογοτεχνικά, κινηματογραφικά και θεατρικά έργα που αναφέρονται σε ιδιαίτερα ευαίσθητα συναισθηματικά πεδία των αναγνωστών και θεατών.

Τα δύο ζευγάρια μητέρων – θυγατέρων στο έργο της Δέσποινας Πυρκεττή αντιπροσωπεύουν δύο «είδη» (αν επιτρέπεται η έκφραση) μητρικής αγάπης. Η μία μητέρα, η παραδοσιακή, η Ελπίδα, (και μιλάμε για την κυπριακή παράδοση, πιστεύω, παρότι ούτε γλωσσικά, ούτε πραγματολογικά, η «εντοπιότητα» δεν διευκρινίζεται) αντιπροσωπεύει τον τύπο της μητέρας που χωρίς διασταγμό βάζει τη μοναχοκόρη της Κική πάνω από τον εαυτό της. Την υπερπροστατεύει και υπερεκτιμά τις δυνατότητές της, ζει μόνο μέσα απ' αυτήν, αλλά βρίσκει τον τρόπο η εξάρτησή της να μην γίνεται βαριά για την κόρη. Η Φλώ, είναι μια μορφή, την οποία η συγγραφέας αντιπαραβάλλει και με την Ελπίδα, και με τη μοναχοκόρη της, τη Μύρνα. Η Φλώ εκλαμβάνει την αυτοθυσία, την αυταπάρνηση ως αυτοκτονία και θεωρεί δικαίωμά της

την προσωπική της συναισθηματική επιβίωση. Όταν χωρίζει και φεύγει στον αγαπημένο της, διαπράττει έγκλημα και προδοσία στα μάτια της κόρης της, η ζωή της οποίας σταματά στο σημείο της εγκατάλειψης.

Η συγγραφέας χτίζει την υπόθεση του έργου της πάνω στις περιπλεκόμενες γραμμές των τεσσάρων γυναικών. Παρατήρησα ότι η συγγραφέας δεν τηρεί ίση απόσταση από τη ρεαλιστική βάση, τη μια προσγειώνει το έργο στο υφασματοπωλείο της Ελπίδας, μιλά για τους σχολικούς βαθμούς της Κικής, την άλλη το σηκώνει σε πιο αφηρημένα, πιο μπεργκμανικά

επίπεδα. Το εμβόλιμο παιδικό παραμύθι για τις δύο πεταλούδες που με αυτοθυσία διατηρούν τη σχέση τους είναι η προβολή της ιδέας της Μύρνας για το πώς πρέπει να είναι η σχέση κόρης – μητέρας. Η υπερβολικά δραματική, έμπρακτα βίαια κατάληξη της σχέσης Φλωρεντίας – Μύρνας κατά την άποψή μου βαραίνει το έργο.

Παρόλο που δεν γνώρισα το κείμενο πριν να δω την παράσταση, πιστεύω ότι η σκηνοθέτιδα της παράστασης Μόνικα Μελέκη κάπου δεν έδειξε αρκετή εμπιστοσύνη στο κείμενο. Αισθάνθηκε την ανάγκη να ανεβάσει τους υποκριτικούς τόνους, να το στολίσει με πολλά φορμαλιστικά ευρήματα. Η κυκλική κίνηση των ηθοποιών, τα επαναλαμβανόμενα στιγμιότυπα με τις τέσσερις πόρτες, πρώτα άσπρες, μετά μαύρες, τα βίντεο (Σοφοκλής Κασκαούνιας), η σκηνή με τις καρέκλες δεν τεκμηριώνονται από το κείμενο. Ο «διευκρινιστικός» υπερτονισμός υπάρχει και στα κοστούμεια της Σόσε Εσκιτζιάν, η Κική σαν να φορά ένα γενικευμένο και υπερβολικό κοστούμι έφηβης, η Μύρνα σαν να δηλώνει με το κοστούμι της την αφύσικη επιθυμία της να παραμείνει παιδούλα.

Πιστεύω ότι το κείμενο της Δέσποινας Πυρκεττή δεν χρειαζόταν τεχνητές υπογραμμίσεις.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

